

Oslo, 14. september 2018

Deres ref: 2015/3139/FD V 3/ENWA

HØRINGSUTTALELSE FRA DEN NORSKE DOMMERFORENING OM FORSLAG TIL FORSKRIFTER TIL NY SIKKERHETSLOV: FORSLAG TIL SÆRREGLER FOR DOMSTOLENE OM SIKKERHETSKLARERING

Den norske Dommerforening vises til høringsbrev 2. juli 2018 med utkast til forskrifter til den nye sikkerhetsloven. Dommerforeningens utvalg for offentlig rett har behandlet forslaget til særregler for domstolene og avgir høringsuttalelse på vegne av Dommerforeningen. Utvalget består av lagdommer Irene Sogn, Borgarting (leder), lagdommer Bjørn Olav Aspeland, Eidsivating, lagdommer Bjørn O. Berg, Frostating, høyesterettsdommer Henrik Bull, tingrettsdommer Ola Rambjør Heide, Gjøvik tingrett, lagdommer Øistein Langbakk, Agder, og tingrettsdommer Ingebjørg Tønnessen, Oslo tingrett.

Som departementet selv er inne på i høringsnotatet på side 88 under punkt 8.6.2, er hensynet til domstolenes uavhengighet et avgjørende hensyn ved utformingen av regler for sikkerhetsklarering og autorisering av dommere og andre aktører i domstolene. Det er helt grunnleggende at andre deler av statsapparatet ikke skal kunne ha bestemmende innflytelse over hvordan retten kan eller skal sammensettes, heller ikke i saker som nødvendiggjør sikkerhetsklarering. Utvalget støtter derfor en videreføring av dagens regelverk. Så langt utvalget kjenner til, har dette virket tilfredsstillende.

Utvalget går på dette grunnlag mot forslaget om å innføre en adgang for førstelagmennene til å inngå avtale med Sivil klareringsmyndighet om at førstelagmennenes klareringsmyndighet skal utøves av Sivil klareringsmyndighet (forslagets § 38 tredje ledd).

Det ville selvsagt være uakseptabelt dersom Sivil klareringsmyndighet generelt og direkte med hjemmel i lov eller forskrift skulle utøve denne myndigheten. Det gjelder selv om høyesterettsjustitiarius skulle være klageinstans i en slik ordning.

Vi kan imidlertid ikke se at det gjør saken noe bedre at den enkelte førstelagmann gis adgang til å overlate denne oppgaven innenfor sitt lagdømme til Sivil klareringsmyndighet. Når utgangspunktet er at det er prinsipielt uakseptabelt å legge denne oppgaven utenfor domstolene selv, kan det ikke være opp til enkeltpersoner innenfor domstolene likevel å tillate det.

De muligheter som departementet ser for mer enhetlig saksbehandling, robuste fagmiljøer osv. ved en sentralisering, forutsetter at de fleste førstelagmennene ville bruke muligheten til å sette bort oppgaven til Sivil klareringsmyndighet. Det stiller vi oss sterkt tvilende til at de ville gjøre. Førstelagmennene vil for øvrig regelmessig ha bedre kjennskap til de aktuelle personene enn det Sivil klareringsmyndighet vil ha. Uansett må de hensyn som begrunner forslaget, av prinsipielle grunner vike for hensynet til domstolenes uavhengighet.

Med vennlig hilsen

Den norske Dommerforening
Fagutvalget for offentlig rett

Henrik Bull